

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Io. Freinshemii Commentarii in libros s̄uperstites Q. Curtii
Rvfi**

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 9

urn:nbn:de:bsz:31-103771

Comm. in Curt. lib. 10. cap. 8. n. 10. 12. 13. 16. 17. 18. 21. & c. 9. n. 1.

EX COMPARATIONE REGIS NOVI) Sic apud Suetonium Calig. 6, 4. auxili gloriam desideriumque aſſuneti (Germanici) etiam atrocias in sequentium temporum. Plutarch. extremo Antoxerco: Clemens habiuit eſt & popularium amans, precepi ob filium Ochum, qui lanitia & atrocitas omnes superasit. Plura forte aliquando ad ista Taciti 14, 51, 3. de Burro: cinita grande desiderium eius mansit, per memoriam viriū, & successorum alterius segnem innocentiam (quod apprime quadrat in Aridaeum) alterius flagrantissima flagitia & adulteria. Hinc relictio successore Tiberio suspectus Augustus fuit, tamquam comparatione deterrima gloriam sibi quæſiuiſſet. Tacit. 1, 10, 9.

10, 8, 10. REQVIREBANT) Expungebam hanc vocem: eandemque reperio fuſſe mentem Acidalio.

QVAN DOCVM QVE) Acidal. legit, quando tanta oblata eſſet occasio: & occasionem, dubius tamen, interpretatur de morte Alexandri; quo quadrat illud Taciti H. 1, 21, 4. opportuni magnis conatus transitus rerum. Mihi tamen præplacet recepta lectio, quandocumque: vt primum excutiendi Macedonici iugū naechi fuſſent occasio- nem, ei non eſſe defuturos.

10, 8, 12. FAMES ESSE CEPIT) Tentat Acidalius, nec tamen probat, fames exceptit.

10, 8, 13. TUTIOR ALIENA SEDES) Non omnino diſſimile quod & in ſatu Tacitus 2, 17, 3. mirumque diētu, duo hoſtiorum agmina diuersa fuga, qui filiam tenerant, in apera; qui campos adſtiterant, in filiam ruebant. Scilicet omnia metuenti prieſticia maxime diſſilient, vt ait idem H. 3, 85, 2. Tarentini ſub Rege Pyrrho τὸν πόλεων ὃς ἀδοτεῖται οὐ τὸς ἀρχεῖς ἀνιδρανοῖ, Appian. in Excerpt. Valeſ. Talis facies Romæ ſub Decenuiris Liu. 3, 38, 12.

10, 8, 16. INTER SE CERTANTIVM PRÆMIA) Quæ conſideratio ſepe pacem peruaſit infenſiſſimiſ. Apud Sallust. Iug. 79, 3. ne mox vičtos viatore que deſejos alijs aggredetur, per inducias ſponſionem faciunt. Quem ad locum multa proferre poterit, quiſquis noſtrum auſtorem illum notis illuſtrandum ſibi ſumperſit.

10, 8, 17. CVM CIVIBVS) Idem inculcat Cæſari Sallustius de Repu- blica. Agesilaus apud Xenophont. Hoſtis loco ciuem nullum habebat.

10, 8, 18. ALTERA LEGATIO NE) Caiſiodor. Var. 3. ep. 4. Im- patiens ſenſus eſt, ad primam legationem proinuſus arma mouere. Vide Paſchal. Legat. c. 6.

10, 8, 21. FRATRIS CLARITATE SVPPRESSAM) Acidalius mauult ſuppreſſa: non male. præſertim ſi & ſequenti leuiter emendes; Ingen- tem ſpem in diolis ante eum diem fr. d. ſuppreſſa, in eo moderata exiuit oratio. Si ta- men pro ſpem legas ſpēcim, quæ ſaepē ſe in uicem loco pellunt, quadrabit ſuppreſſam.

10, 9, 1. IN SOCIABILE EST REGNUM) Ita Alexander Da- rio pacem petenti respondet ſupra 4, 11, 22. ex luſtino 11, 12, 15. neque mundum poſſe duobus ſotibus regi, neque orbem ſumma duo regna ſalvo terrarum ſtatu habere. Ita En- nius quoque apud Ciceronem offic. 1, 8. Nulla ſancta ſocietas nec fides regni eſt. Homerus Iliad. 2, 204.

Οὐκ ἀρεθῶν πελυκριόγενιν· εἴς κρίσεις γε 150,

Ἐτις βασιλίους

Vbi Scholiastes. Hanc cauſam eſſe voluit (vt ex Aristotele annotauit Delrius) Mu- faus, cur aquila tres pullos excludens duos nido deturbit, vnum educet. Seneca in Agamemn. verf. 259.

Nec regna ſocium ferre, nec tæda ſciunt. Lucan. 1, 93.

Nulla fides regni ſociis; omnisque potestas

Impatiens consortis erit - Statius Theb. 1, 129.

& summo dulcissimum

Stare loco, sociisque comet discordia regni.

Idem suprema docet apud Matthæum 12, 25. veritas: *Omne regnum in se diuisum desabitur.* Eleganter etiam Cyprianus: *vñquam regni societas aut cum fide capit, aut sine cruce capit?* (definit) Hincilla Ciceronis in Caelarem inuestio, quam primo de officiis leges. Simanca de Rep. 2, 3. Plura super his doctissimus noster Adamus Contzen Pol. 1, 14. & disertissimus Pontanus pro gymn. 13. par. 2. vol. 3. Raderus. Inde apud Tacitum 13, 17, 1. Neroni Britannicum opprimenti plerique ignorabant, antiquas fractrum discordias, & insociabile regnum exiuntane. Adde Lips. polit. 2, 2. Clapmar. arcan. cap. 22. & latissime Tiraquell. de iure primigen. 4, 13. & seqq.

10, 9, 2. *CONLEGERE VIRES*) MSS. *consilere*. quod possit explicare, primo inter se depugnasse, & commississe communes vites; mox dispersisse in regna plura.

CVM CORPVS ONERASSENT) Corpus supra modum onustum, obesumque redditum, à ceteris membris amplius sufficiens non potest. ducēs ergo illi qui ad imperium se habebant, vt membra ad corpus, illi fulcendo non amplius sufficiebant: postquam excesserat Alexander, qui vñus tantæ moli par videbatur. Similia Petronii Dis ad Fortunam: *Equid Romano &c. & Horat. Epop. 16. Suis & ipsis Roma viribus nū.* Adde Liuum prefatione, & Flotum 3, 12, 6.

10, 9, 3. *PROINDE IVRE*) Hic est locus, vnde potissimum de Curtii nostri ævo conjectura capitur. De qua re proleg. cap. 1. respice, vbi diuerſas doctorum opiniones retulimus: ex quibus eam quæ Vespasiani temporibus adscribit, meliorem deprehendisse videor, hoc etiam argumento, quod Augusto posteriorē fuisse constet ex eo, quod plurimis locis Diōdorū aperte, non secis atque Polybiū Liuius, interpretatus est: priorē autem Traiano coniicio ex iis quæ de mari rubro adserit, omnia ex antiquis petita; cum sub Traiano tamen eo usque pataret imp̄. r̄. & quædam magis comperta afferrī potuissent, ipsiusque principis, aut Romanī certe populi, honorifica haberi mentio, quam per optimam occasionem non ȳ deatur omissurus fuisse. Cum iis qui sub Augusto vixisse putant, sentit Wolhus rer. memor. centur. 1. & sentire videtur Barthius ad Claudiani Rufin. 1, 275. Verum aduersar. 54, 7. non vult esse tam veterem vi plerisque videtur. Ioan. Isat. Pontanus eleganti ad Vossium epistola, tendit de Traiani temporibus hæc interpretari. Verum Rutgersi sententiam (Vespasiano coeūum facit) auctoris verbis apprime conuenire, ostendit Clarissimum literarum lumen Ger. Vossius, in eximio illo opere de historicis Græcis & Latinis, Latin. 1, 28. quod si aliquanto maturius adipisci licuisset, in tribus prioribus proleg. capp. admodum iuuari, in eo etiam de scriptoribus historiae Alexandrinae, omniſere cura leuari poteram. Nam de illis quoque diligentissime inquisitum est ei de Hist. Græc. 1, 10. & 24. Male sit iis, qui turbas exitiabiles souere, & quantum in ipsis est, immortales reddere gaudent: nam & elegantissimum illud opus serius inspexisse, inter incommoda damnaque furialis huiuscem belli numero.

NOVVM SIDVS. ILLVXIT) Similima hæc Seneca de Claudio: *Sidus hoc, quod præcipitato in profundum, ac demero in tenebras orbis resulſit, semper lucet.* imo dicas ab alterutro defumpta. Lipsius ad Senecæ consol. ad Polyb. cap. 32. Agnoscas in pluribus scriptoribus multa, alia aliis Curtianis componenda; quæ occurrerint, dabo. Flotus præfatione 8. mouet lacertos, & præter spem omnium, seneclis imperij, quasi redditā innuentate reuirescit. Prudentius lib. 2. contra Symmachum, in prolopopœia Romæ:

Senium

Senium omne renascens
Deposui, ridique meam flauescere rursum
Canicem - - - Symmachus Epist. 10, 22. Fecisis ut rrbs
eana luxurias in primam reducta latissimam, & ver illud quondam rigoris etatis. Virgil.
Georg. 1, 468.

Impiaque eternam timuerunt secula noctem.
Quem versum sublegit Sedulius 2, 244. leuiter mutans; *Impia perpetuam &c.* Cic. pro Flacco c. 40. *O nix illa, que pane eternas hinc vrbis tenebras attulisti &c.* Liu. 6, 17, 5. Non obuersatam esse memoriam noctis illius, que pene ultima atque eterna nomini Romano fuerit. Tacit. H. 1, 11, 5. inclinauerit annum sibi ultimum, *Reip. prop. supremum.* Eumenius paneg. ad Constantium Cef. c. 2. *De te igitur mihi* (obiter corrigo Dei i. g. mihi) *Ceser inuictus, hodierna gratulationis exordium, diuinus ille vestre maiestatis ortus, ipso quo ikuxit auspicio veris illiusvior. Quos imitatus Rubeus ad Sextum V. in dedicatione histor. Rauenn. Qui felici suo Ponificatu, quasi salutari nobilissimo exerto sydere optatissimam terris quietem, & libertatem induxerit.*

10, 9, 6. *CERTE DIVITVRNA POSTERITAS*) Ea dici potuerit Vespaiano, non parenti modo, sed iam auo. Sane similis Curtiano isti est locus. Silii Italici 3, 625. vbi Iupiter sic Vespaiani huius filium compellat:

*Tunc, o nate deum, dinoisque datur, beatas
Imperio verras patrio rege, tarda senectam
Hoffinia exipient cali, folioque Quirinus
Concedet, mediumque patens fraterque locabunti.
Sideri iuxta radiborum tempora nati.*

Clare Domitianum, non diu modo filium, appellat; sed etiam diuos daturum ait. Nec aliter Papinius Silu. 1, 1, 74. ad eundem Domitianum:

Salue magnorum protes, genitorque deorum.

Item 4, 3, 53. *Salue dux hominum, & parentis deorum.* Quare palpus iste Curtii optime conuenit Vespaiano; non item Traiano annidu. Voissius.

10, 9, 7. *MORTE DEPONEBAT*) Malim morte ponebat.

10, 9, 9. *OSTENTARE EI CEPIT*) Sufficerat ostentare nec dubito quin reliqua sint ab aliena manu. Mss. tamen tenent.

10, 9, 12. *LVSTRARE MILITES*) Illustrat hunc Curtii locum Io. Meursius Vir Græce Latineque egregie doctus, in Græcia Feriata, voce Xanthica, his verbis: ΞΑΝΘΙΚΑ Macedones celebrabant, eratque militum lustratio: Hesychius. Ξανθίδης, ιστή Μακεδόνων, Ξανθίδης μυνὲς, ή Ξανθίδης ἀρχούλην. ήτι δὲ νεράεσσαν τῶν σπουδαγμάτων. Sed corruptus ille locus. Nam cur Xanthici mensis nomen bis commemoratur? deinde, quoniam mensis die aëtum festum εἰς Ρεζίον illud posterius Ξανθίδης, à librario officante geminatum, & restituo Ξανθίδης μυνὲς ή ἀρχούλην. Nempe ad diem VIII. Xanthici [quem Aprili sere respondere putant.] celebrari id festum solitum Hesychius scripserat. De lustratione militum, quod subiungit, tunc perfecta; eam ita describis Liu. 40, 6, 1. Forte lustrandi exercitus venit tempus; cuius solenne est tale. Caput mediae canis præcisa & prior pars ad dextram cum extis, posterior ad leuam viæ ponitur: inter hanc diuisam hostiam copiae armatae traducuntur, præserunt primo agmini arma insignia omnium ab ultima origine Macedoniae regum, deinde rex ipse cum liberis sequitur, proxima est regia cohors, custodesque corporis: postremum agmen Macedonum cetera multitudo claudit. Mos erat, lustrationis sacro peracto, exercitum decurrere, & diuinas bifariam duas acies concurrere ad simulacrum pugnare. Et mox 40, 13, 3. in Demesys

lib. 10. cap. 9. num. 21. & c. 10. n. 1. Comment. in Curtium.

Demetrius Oratione ad patrem Philippum. Quis dies? quo Iustratus exercitus, quo inter diuisam viuquam prælatis omnium qui vñquam fuere Macedoniam regum armis regiis, duo soli tua tegentes latera, pater, præuecti sumus, & secutum est Macedonum agmen. De eadem Iustratione, sed non adeo plene, Curius &c. Raderus. De canibus simile quid refert Hist. del. Cortes fol. 227. b. vbi de Pazucenis: s contrò per la sua molte faette fite per la terra, & alla intrata della terræ certi huomini che facevano quattro quarti un cane, & l'uno & l'altro era segno di guerra.

VLTIMO IN CAMPO) Partes illæ præcisæ utrimeque in ultimis campi illius, in quo Iustrabatur exercitus, partibus ponabantur. Ultimo ergo hic pro extremis campi partibus accipitur. Raderus. Ponabantur in dextro sinistroque latere, aut quasi margine, campi.

10, 9, 21. EIVS NOMINE ABUTENTIS) Rex nomine est quis sepe, vim alter obtinet, inquit senarius apud Gruterum, qui ex Tacito 6, 43. 4. subiicit: Tunc Hiero puerissimam Tiridatis increpat: neque penes Arsalon imperium, sed inane nomen apud imbellem externa mollitia, vim in Abuagefis domo. Consulatur Plin. orat. ad Traian. cap. 88. Raderus. Abutentis editi, pro abuentis, vt in MSS. fere semper scribi competitio: quod hoc loco monuisse, in similium etiam patrocinium valere postulo.

LOCI RELIGIONE) Nihil sacrum aut religiosum impiis & hostibus. Sic Virg. Æn. 2, 560. Pyrrhus Priamus - - altaria ad ipsa trementem Traxit &c. [Addit. Xenophont. lib. 6. hist. Græc. de Mantinea in templum Diana confugientibus: Appian. Mithrid. de Prusia.] Modeste & pie Alexander sup. 4, 4, 13. victoria in Tyrios vius. De aris & asylis templorum statuarumque copiose Alexander Neapol. 3, 20. De confugiis Christianorum etiam iurisconsulti. Alii tamen scriptores Iustin. Arrian. Diodor. Oros. negant imperfectum, additque Diodorus 18, 3. Lydiæ pretorem factum. Raderus. Alii quidem scriptores imperfectum nec tradunt, nec negant: at Diodorus expresse affirmat sequenti statim capite: itemque Arrianus apud Photium.

10, 10, 1. IMPERIVM DIVIDI) Talen diuisionem regnum perniciem esse docet Arnob. de Rep. 2, 2, 7. & Tholosan. lib. 25. Porro diuisio prouinciarum inter duces Alexandri plerisque memoratur, quorum consensum aut discrepanrias, itemque depravationes secundum literarum seriem, velocioris intellectus ergo, vt vides subiecimus.

REX QVIDEM SVMMAM) Aridaeus toti imperio cum regia potestate, siue nomine potius, præfectus est. Idem tradit Diodorus 18, 2. Appianus Syriacis. Dexippus apud Phot. Cod. 82. & Eusebium. Arrianus apud Photium Cod. 92. Excerpta Chronologica Latinobarbara. Cum autem vñiuero imperio, quod utique Macedonum erat, præpositum hunc legisset idem, inferiore loco imaginatus est Macedoniam regnum, antiquis videlicet finibus tum ei traditum; totumque imperium quatuor in partes diuisum fuisse. Quod forte accepit ex D. Hieronymo, qui eundem errorem errauit ad Daniel. cap. 8. quem, vt solet, clausi oculis sequuntur alii.

Amynias Nicolai F. vt coniicio, Sogdianos accipit. Iustin. 13, 4, 23. ex nostra correctione, quam proponimus statim, vocabulo Archon. Hunc ergo intelligit etiam Curtius inter eos, de quibus ait: qui Indie, quique Bactris & Sogdiana &c. prærant &c. in iisdem imperiis relieti. Fuit enim hic Sogdianorum prætor. Vide sup. 3, 2, 14. & Bactrianorum, Arrian. 4, 3, 14.

Antigenes præficitur Susiana. Vide infra Susiana.

Antigonus Philippi F. cum Pamphylia & Lycia Phrygiam obtainere iussus. Curtius. Diodorus 18, 2. Appianus Syriacis. Arrian. lib. 1. & 9. apud Phot. qui Lycaonas etiam nominat l. 9. vbi haec fors ei confirmatur. Dexippus Pamphyliam & Cilices

vñque